

POPESTRIMO ŠOLO Planirane aktivnosti nadarjenih učencev v svetu konj

Sažetak: Osnovna šola Cirkovce je v letu 2015 sodelovala v projektu »Popestrimo šolo«, ki ga je razpisal Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije za izpeljavo projekta »SVET KONJ - UČILNICA V NARAVI ZA DELO IN ŽIVLJENJE«.

Projekt delno sofinancira Evropska unija - Evropski socialni sklad. Javni razpis se je izvajal v okviru operativnega programa: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«. V projekt so bili vključeni učenci iz OŠ Cirkovce in partnerske OŠ Kidričevo.

Osnovni namen projekta je:

- zagotoviti čim večjo odzivnost učiteljev in drugih strokovnih delavcev v osnovnih šolah na individualne potrebe nadarjenih učencev,
- okrepiti sposobnost odzivanja šole na spremembe v lokalnem okolju,
- spodbujanje novih pedagoških strategij in oblik dela za nadarjene učence
- razvoj ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje nadarjenih učencev
- posebna pozornost pa je namenjena samopodobi nadarjenih učencev.

Ključne besede: nadarjeni učenci, svet konj, vseživljenjsko učenje.

Uvod

TPK (Aktivnosti in terapije s pomočjo konja) sodijo med sodobne in izrazito inovativne metode pedagoške in psihosocialne obravnave in rehabilitacije različnih ciljnih skupin otrok, mladostnikov in odraslih.

Cilj te podaktivnosti je preko ciljno-usmerjenih aktivnosti s konji omogočiti nadarjenim otrokom celostno obliko podpore, ki ne razvija zgolj tehnik za reševanje problemskih nalog ampak zajema višje kompetence sporazumevanja v materinem in tujem jeziku: obravnava različnih besedil o konjih ter pridobivanje komunikacijske spretnosti; matematične kompetence: zabavna matematika v svetu konj prispeva tudi k celovitemu osebnostnemu in socialnemu razvoju: občutek sprejetosti, varnosti in socialne vključenosti, odkrivanje lastnih interesov, ciljev, vrednot in močnih področij, zmanjševanje anksioznosti in občutij neuspeha, dvig samozavesti, spodbujanje samoiniciativnosti, prepoznavanje in spodbuda k aktivnemu spoprijemanju z lastnimi težavami, učenje strategij ustvarjalnega reševanja problemov, izboljšanje komunikacijskih spretnosti in javnega nastopanja. Projekt popestrimo šolo se je pretežno izvajal na lokaciji Konjenskega parka Starošince, ki

¹ ivanka.korez@os-cirkovce.si

je od osnovne šole Cirkovce oddaljen štiri kilometre. Cilji, ki smo jim sledili v okviru projekta Popestrimo šolo:

1. Zagotoviti čim večjo odzivnost učiteljev in drugih strokovnih delavcev v osnovnih šolah na individualne potrebe nadarjenih učencev

Da bi cilji projekta ne ostali na ravni aktivnosti v okviru projekta, ampak bi imeli daljnosežni vpliv na delo z nadarjenimi učenci, je bilo izvedeno tudi izobraževanje za učitelje. Vendar je tudi to izobraževanje bilo inovativno in izkustveno.

Delavnice so bile izvedene po metodi kovčing (delo v timu), ki pridobiva na vlogi in kot relativno nova in hitro razširjujoča metoda uveljavlja nov pristop, ki je za svetovance zanimiv, saj jih vzpodbuja h konkretnemu doseganju ciljev. Kovčing kmalu utegne postati najbolj odmeven svetovalni pristop na področju dela z nadarjenimi učenci, ki ne deli nasvetov, temveč svoj način dela gradi na odnosu s svetovanci v svetovalnem procesu. cilju spodbujati razvoj svetovalnih dejavnosti z ljudmi in za ljudi.

Področje aktivnosti in terapije s pomočjo konja (A/TPK) torej predstavlja priložnost za strokovno specializacijo različnim poklicnim profilom, ki do svojih uporabnikov, klientov in pacientov želijo delovati po principih celostnega pristopa, vseživljenjske rasti in izobraževanja ter s tem prispevati k višji kvaliteti njihovega življenja.

Delo v timu s konjem in ob konju je zelo zahtevno, saj je potrebno obvladovati široko paleto specialnih znanj: znanja o konjih, strokovna znanja, komunikacijske in socialne spretnosti za delo z ljudmi in sposobnost timskega sodelovanja. Izjemnega pomena je dobra usposobljenost vseh sodelujočih strokovnih delavcev ter njihova naravnost in odprtost do vseživljenjskega izobraževanja.

Naloga strokovnih delavcev je vzpostaviti prostor varnosti, zaupanja in dobrega počutja, saj se le ob teh predpogoji lahko prične proces individualnega razvoja nadarjenega učenca.

2. Okrepiti sposobnost odzivanja šole na spremembe v lokalnem okolju

Vse bolj nam je v interesu, da inovativen projekt, ki povezuje organizacije iz lokalnega okolja Svet konj ponuja nešteto možnosti za učenje in preživljanje prostega časa v naravi, ki je imamo v našem okolju veliko. Konj je zelo posebna žival, ki ljudi običajno močno pritegne Otroci so običajno močno motivirani in uživajo v aktivnostih, ki vključujejo živali

Tako smo v projekt vključili edinstveno lokacijo v našem lokalnem okolju, ki nam omogoča aktivnosti ob in na konju, ki so izrazito izkustveno naravnane – nadarjeni učenci so lahko aktivni - nove učne vsebine lahko doživijo, vidijo, slišijo, preizkusijo, o njih razmislijo in s skupino delijo svoje mnenje.

Konjeniški park Starošince se nahaja v vasi Starošince, v objemu prostranih pašnikov in polj, sredi Dravskega polja. Dom za konje je postal že pred dobrimi

desetimi leti, do danes pa je v hlevu že 24 konjev, ki jim družbo delajo še nepogrešljivi pes Pablo in štirje mucki, vsak s svojo edinstveno življenjsko zgodbo. Konji so vsakodnevno deležni izpustov na šestih hektarjih pašnikov, kjer preživijo večino svojega prostega časa. V Konjeniškem parku Starošince zraven pedagoško-terapevtskih aktivnosti, izvajamo še vse druge oblike rekreacijsko – sprostitvenih aktivnosti na konju, pa tudi šolo jahanja za otroke in odrasle. Zaradi čudovitega podeželskega okolja s pogledom na zeleno Pohorje, je veliko možnosti za rekreacijo in prekrasne terenske ježe, konjeniški park pa ponuja tudi uporabo velikega zunanjskega jahališča in pokrito jahalnico, v kateri je mogoče jahati tudi v slabših vremenskih pogojih. Posebnost Konjeniškega parka Starošince je še park z ogromno, 150-letno lipo, skozi katerega je speljana multisenzorna pot za potrebe vseh aktivnosti.

3. Spodbujanje sodobnih pedagoških oblik dela:

TPK (Aktivnosti in terapije s pomočjo konja) sodijo med sodobne in izrazito inovativne metode pedagoške in psihosocialne obravnave in rehabilitacije različnih ciljnih skupin otrok in mladostnikov, še posebej nadarjenih učencev. Terapevtski učinki ne izhajajo le iz jahanja konja, ampak se veliko terapevtskih ciljev lahko dosega tudi ob konju - z opazovanjem in negovanjem konja, ciljno orientiranih aktivnostih ob konju ter druženjem s konjem. (<https://med.over.net/clanek/terapija-s-pomocjo-konja>, 2012)

Cilj te aktivnosti je vključitev nadarjenih učencev (učenci s težavami v odraščanju ter različnimi osebnimi ali socialnimi stiskami). Preko skupinskih ali individualnih obravnav si bomo prizadevali k doseganju različnih terapevtskih ciljev s senzomotornega, čustvenega, psihosocialnega, komunikacijskega in kognitivnega področja v skladu s posebej izdelanimi individualiziranimi programi za nadarjene učence.

Ta aktivnost je potekala pretežno preko dela ob konjih: negovanje konjev in njihovega bivanjskega prostora, vzpostavljanje stika s konji na podlagi neverbalne komunikacije, opazovanje hierarhije in odnosov v čredi, skupno oblikovanje in doseganje ciljev in nalog pri druženju s konji (jahanje, motivacijske igre, izkustveno učenje, pedagoško-doživljajske aktivnosti ...).

Učenci so vključeni v raznovrstne učne situacije, iz katerih so se izkustveno učili komunikacijskih spretnosti, ustvarjalnejšega reševanja problemov, samozavedanja, prilagodljivosti, upoštevanja mej in primerne vedenja in delovanja v skupini, družini, družbi ter prepoznavanja lastne osebnosti, vedenjskih vzorcev, ciljev in vrednot. Cilj programa je, da poleg omenjenih kompetenc učenci pridobijo tudi občutek sprejetosti in socialne vključenosti ter dvignejo svojo samozavest.

Svet konj je odlično otroško igrišče, kjer se popolnoma spontano sklepajo prijateljstva, hkrati pa se gradijo pristni medsebojni odnosi. Otrok in mladostnik se v odnosu do živali uči odgovornosti, upoštevanja pravil, prilagajanja, pripadnosti, zaupanja, spoštovanja in razumevanja drugih živih bitij, hkrati pa spoznava tudi sebe, svoje vrednote in odnos do sveta. Konjenišтво je zelo zahtevna športna

disciplina, ki zahteva usklajevanje in aktiviranje različnih miselnih procesov in spretnosti (motorične spretnosti, vzdržljivost, vztrajnost, odločnost, <https://med.over.net/clanek/terapija-s-pomocjo-konja>, 2012).

Nadarjeni učenci, vključeni v to interesno dejavnost, so svet konj spoznavali skozi naslednje aktivnosti: ogled posestva in spoznavanje hlevskih opravil, učenje o konjih preko različnih besedil v materinem in tujem jeziku, vključno z digitalnimi viri (leposlovje, priročniki, delovno gradivo itd.), učenje jahanja in sprostivni pedagoško-doživljajski program ob konjih, ustvarjalne delavnice na temo »konj«.

Interesna dejavnost bo potekala v prostorih OŠ Cirkovce in v Konjeniškem parku.

4. Razvoj ključnih kompetenc za vseživljenjski učenje:

Razvili in izvedli smo inovativni program usposabljanja nadarjenih učencev za prostovoljno delo. Po uspešnem zaključku usposabljanja so se prostovoljci vključevali v dejavnosti Konjeniškega parka (urejanje okolja, skrb za konje, pomoč pri izvedbi dejavnosti, npr. sodelovanje pri prireditvah, pomoč pri izvedbi programov A/TPK za otroke s posebnimi potrebami, pomoč pri delu z mlajšimi skupinami učencev v šoli jahanja itd.). Cilj te podaktivnosti je, da učenci pridobijo osnovne kompetence za vključevanje v dejavnosti, preko katerih bodo:

- Razvijali občutek za skupinsko delo in pomoč drugim
- Razvijali socialno-čustveno področje (spoznavanje sebe in drugih, učenje empatije, odgovornosti, samostojnosti, dajanja in sprejemanja pomoči, razvijanje socialne občutljivosti in zrelosti)
- Razvijali motivacijo, samoiniciativnost, potenciale, ustvarjalnost, podjetnost
- Razvijali komunikacijske spretnosti
- Razvijali občutek družbene koristnosti in samoaktualizacije ob prispevanju k s

V okviru te podaktivnosti smo izvedli tečaj digitalnega fotografiranja in snemanja z videokamero. Teoretske osnove so predstavljene pretežno preko digitalnih vsebin (v slovenskem in angleškem jeziku), ki so jih morali učenci osvojiti samostojno oziroma z medsebojno pomočjo članov skupine (delili si bodo dobre prakse učenja). Nato bodo izdelali praktično projektno nalogo: pripravili bodo fotografsko razstavo in kratek dokumentarni film, ki je zajemal utrinke aktivnosti, ki so se odvijale v okviru programa Popestrimo šolo Na zaključni konferenci, ki je potekala v septembru so učenci pripravili razstavo fotografij, ki so jih ustvarili v okviru projekta.

Cilj te podaktivnosti je bil: krepiti digitalno pismenost preko lastne samoiniciativne dejavnosti, učenje medsebojne pomoči in podpore ter projektne sodelovanja, učenje učenja ter samostojne obravnave besedil v materinem in tujem jeziku.

5. Razvijanje samopodobe nadarjenih otrok

Otroku so že v zibelko položena pričakovanja, predstave, upanja in želje staršev. Postopno vstopajo v njegov svet sorodniki, vzgojitelji, učitelji in vrstniki, ki pomembno vplivajo na oblikovanje njegove samopodobe - samospoštovanja. Samopodoba, rojena na takšnih ali drugačnih stezah, ob takšnih ali drugačnih sopotnikih, pove, koliko imamo radi sami sebe. (Ferbežer, Korez, Težak, 2008)

Samopodoba je pojav, ki ga pod različnimi oznakami poznamo že dobro stoletje, z vidika nadarjenih pa ga šele odkrivamo. V programih za nadarjene, je to področje premalo zastopano je pa z vidika osebnostne dinamike zelo pomembno. Kakovost vzgoje in izobraževanja vidimo v sposobnosti izpolnjevanja potreb in pričakovanj nadarjenih učencev v procesu vzgoje in izobraževanja.

Skrb za zrelo samopodobo spada med temeljne vzgojne in izobraževalne cilje, saj je proces oblikovanja samopodobe je nedokončana zgodba. Kdor raste, se razvija in spreminja skladno s časom in doseženo zrelostjo, lahko dosega preobrazbo z opuščanjem starega in prilagajanjem novemu. Gre za neprekinjeno gibanje med realnim in idealnim jazom.(Lea Wood, S.S., Clunies Ross G, 1995)

S terapijo želimo nadarjenim učencem približati konje, jim omogočiti stik z njimi in izkoristiti vsestranski terapevtski učinek, ki ga ta žival ima. Krepitev samozavesti, samozaupanja in samopodobe, navajanje na sodelovanje, primerno komunikacijo, uboganje navodil, vzpostavljanje primernih odnosov, zavedanje in sprejemanje lastnega telesa, izražanje čustev, občutkov, želja... je le nekaj učinkov, ki jih želimo učencem omogočiti.

Konji so odlična spodbuda nadarjenim učencem. Ponujajo možnost novih, pozitivnih izkušenj, omogočajo preizkušanje njegovih sposobnosti in krepijo samozavest. S pomočjo konj želimo nadarjenemu otroku pomagati okrepiti njegove dobre lastnosti in ga spodbujamo k zdravemu odraščanju.

Če nadarjen učenec želi premagati samega sebe in konju ponuditi potrebno nego in oskrbo, lahko v pristnem obojestranskem stiku pridobi pozitivne izkušnje ter razvijaš zdravo in pozitivno samopodobo (Sagadin, 2009)

Terapija s pomočjo konja je primerna za izboljšanje podobe o samem sebi. Otrok s konjem naveže globlji stik, v njem najde prijatelja, zaupnika.(Sagadin, 2009)

Nadarjen otrok se počuti pomembnega in odgovornega, sajje skrb za konja odgovorna dejavnost, ki je zaupana prav njemu. S skrbjo za konja nadarjen otrokdoživlja potrditev in ob tem začuti konjevo naklonjenost. Na konju se sprosti in pozabi na zunanji svet, na težave, ki ga pestijo. Z vsem tem otrok pridobiva pozitivno samopodobo in joizboljšuje.

Zaključek:

Menim, da je terapija s pomočjo konja idealna terapija za nadarjene otroke. Nadarjen otrok ob senzomotoričnem in kognitivnem napredku spozna še iskrenega prijatelja, ob katerem je lahko takšen, kakršen je, brez pretvarjanja, brez obremenjenosti z mislijo, da mora nekomu ugajati ali izpolnjevati njegova pričakovanja.

Literatura:

- Ferbežer, I., Korez, I., Težak, S. (2008). *Samopodoba nadarjenih otrok*, Didakta, Ljubljana.
- Lea Wood, S. S., Clunies Ross, G. (1995). Self-esteem of gifted adolescent girl in Australiev schools, *RoepReview*.
- Sagadin, M. (2009). Pozitivni učinki terapije s pomočjo konja na samopodobo otrok s posebnimi potrebami, *Diplomsko delo*, Ljubljana.
- *Terapija s pomočjo konja*, Med. Over. Net, Ljubljana, 2012. Dostopno na: <https://med.over.net/clanek/terapija-s-pomocjo-konja/>.

Ivanka Korez

Primary school Cirkovce
Slovenia

LET'S DIVERSIFY SCHOOL

Summary: Primary school Cirkovce cooperated with Slovene Human Resources Development and Scholarship Found in the project »Let's Diversify School« in 2015. The project was named "The world of horses – Nature's classroom for work and life".

Project is partially co-financed by European Union – European Social Fund. Call for tender was carried out by operative programme: "Human Resource Development and Lifelong Learning. Students of Primary Schools Cirkovce and Kidričevo were integrated in this project.

Project's basic purpose is to:

- to provide high teachers' and other expert workers' responsiveness in primary schools on individual needs of gifted students,
- to strengthen ability of school responsiveness on certain changes in local environment,
- to encourage fresh pedagogical strategies and forms of work, for gifted students
- to develop key competences for lifelong learning gifted students
- special treatment is given to self-esteem of gifted students.

Keywords: gifted students, lifelong learning, the world of horses.

